

Valdemar Hansen og varieterevyen

– en forfatter på de skrå brædder 1902-1927

Af Allan Røder

En københavnsk forestilling i 1909 blev begyndelsen på det, der endnu i dag er en af de almindeligste og mest afholdte danske scenegenrer – varieterevyen. Teksterne til revyen var leveret af de tre unge revyfolk Valdemar Hansen, Alfred Kjærulf og G. Steen-Jensen.

Sammenkoblingen mellem variete og revy havde været længe undervejs.

De første mange år efter Erik Bøghs forestilling i 1849, der normalt regnes for dansk revys begyndelse, hørte revyen naturligt hjemme på teatrene. Her opførte man politiske og satiriske viser, monologer og sketcher, med vekslende held. Men da succesen på længere sigt udeblev, ophørte teatrene med at forsøge sig i den genre (1).

Hen imod slutningen af 1800-tallet nærmede revyen sig så til varieteen. I varieteen var man ikke særlig politisk engageret, til gengæld var der gøgl, klovner, akrobater, letpåkledte damer og vovede viser. Og der var aldrig nogen mangel på publikuminteresse og entréindtægter i en by som København. Dette skyldtes bl.a. den store indvandring fra land til by, den store og hurtigt voksende arbejderklasse, der begyndte at sætte sit præg på de samlingssteder, hvor man kunne mødes efter fyraften, og det behov for underholdning, der til dels var en følge af de mange små, overfyldte lejligheder, hvor rammerne ud på aftenen ofte kunne føles lovlig trange.

Et af de første steder, hvor de to genrer indgik i samme aftenprogram, blev Vennelyst Varieté på Amagerbro (2). Ved at kombinere de to stilarter kunne den lille amagerscene nå ud til et stort publikum og samtidig få lejlighed til at kommentere den politiske situation.

Den slags kommentarer var der særlig interesse for blandt scenens folk i Provisorie-tiden, 1885-1894. I den periode blev revyerne ofte talerør for nogle af Højre-regeringens politiske modstandere, der nu både på vers og i prosa benyttede lejligheden til at fremføre Venstres holdninger.

Efter forliget med Venstre i 1894 blev revyerne gennemgående mindre politisk engagerede, og denne tendens fortsatte ind i det følgende århun-

drede. I løbet af den samme periode rykkede de to genrer, revy og variete, stadig tættere på hinanden og smeltede sammen i den form, der har fået navnet varieterevyen (3).

Varieterevyen angreb som regel hverken Venstre eller Højre, var ikke specielt interesseret i at opdrage, påvirke eller ændre folks syn på tingenes tilstand, havde ikke noget pædagogisk sigte, gik ikke til kamp mod fordomme eller konservatisme. Varieterevyen ønskede først og fremmest at underholde og give folk en god aften, gerne v.h.a. flotte damer på scenen og en povet vise. Variete-revyn var et show, som folk helst skulle være tilfredse med.

Hvis man skal pege på en bestemt forestilling, som man kan regne for begyndelsen til den egentlige varieterevy, hvor elementerne fra de to genrer helt smeltede sammen i en integreret enhed, må det være Tivoli-Varieteens forestilling, »Fra 'Maven' til 'Polen'«, i november 1909 (4).

En af dem, der skrev revyn, var Valdemar Hansen, der ved den lejlighed samarbejdede med Alfred Kjærulf og Steen-Jensen. Tivoli-Varieteens forestilling det år var Valdemar Hansens debut inden for revy, som han ikke opgav lige med det samme. Gennem de følgende atten år var han med til at udforme genren herhjemme.

Egentlig hed han Kristian Valdemar Hansen og var født 13. juli 1883 på Christianshavn. Han var den yngste af en større børneflokk i små kår. Fordi hans svoger var musikdirektør på den ovenfor nævnte Vennelyst Varieté, blev varieteen på Amagerbro et af Valdemar Hansens tidlige tilholdssteder. På Vennelyst Varieté bød man på gøgl, komikere og sangerinder med dristige viser, og med den omfangsrige skuespiller Oscar Stribolt som en af de ledende kræfter begyndte man i 1890'erne at vove sig stykkevis ind på revyernes enemærker.

Et par år senere begyndte »Valde« som skuespiller på en af Københavns mere upåagtede scener, et lille etablissement, der blev kaldt Arbejdernes Teater. Allerede i 1902 skrev han *Tornerose*, et drama i fire akter, der blev opført på Arbejdernes Teater på Kløvermarksvej. Han spillede selv med i stykket, der var en meget dramatisk og dyster kærlighedshistorie. *Social-Demokraten*, der som arbejdernes avis følte en vis forpligtigelse til at følge med i tildragelserne på Kløvermarksvej, havde sin udsendte medarbejder med ved premieren. Medarbejderen var ikke begejstret. Men som god socialdemokrat endte han med denne betragtning: »For Resten er Folket selv den rette Dommer, og Folket var særdeles tilfreds baade med Skuespillet og med Udførelsen: mange Fremkaldelser efter Tæppets Fald og tilsidst et længe Leve for Forfatteren« (5).

Således opmuntret gik den 19-årige forfatter og skuespiller straks i gang med sit næste værk. Det blev opført året efter og kom til at hedde »Hævnet«.

Valdemar Hansen (1883-1928). Journalist og revyforfatter. En uforbederlig bohème, der var god for både den vovede og den sentimentale vise, ligesom han mestrede det skælmsk-underfundige f.eks. i *Dagmar Hansens I seng kl. 11*. Politisk og censur var ustandselig i hælene på ham. Fotograf ukendt.

Det blev sat op i nogle provinsbyer og havde en vis succes, hvorefter det kom til Arbejdernes Teater, denne gang scenen på Enghavevej, hvor det åbnede vintersæsonen i oktober 1903. Ligesom sin forgænger var det meget dramatisk, handlede om kærlighed og vakte mere lykke hos publikum end hos *Social-Demokratens* anmelder (6).

»Hævnet« blev Valdemar Hansens sidste forsøg med dystre dramaer, og hans skuespillerkarriere er formodentlig også sluttet ret kort tid efter. Men i den samme periode arbejdede Valdemar Hansen også med ting i helt andre genrer. Han flirtede en smule med journalistikken (senere i livet kaldte han sig altid journalist, hvis nogen spurgte efter hans borgerlige erhverv), – og til *Vennelyst Variété-Blad* (som hans svoger var blevet redaktør for) skrev han digte og vers.

De vers var det, som han til sidst valgte at satse på.

Og i 1909 fik Valde så kombineret versene med teatret på en måde, der skulle vise sig at ligge godt for ham. Enkelte af hans produkter var af den alvorlige type, – nogle af hans mere entusiastiske tilhængere kaldte ham senere endda for »den danske Søderberg« (7). Men de allerfleste af hans vers var enkle og muntre historier. Han fik nu fire sange med i Tivoli-Varieteen (»Kisten«), der senere – efter 1918 – blev kendt som Apolloteatret. De optrædende her havde oprindeligt mest været varietesangerinder, men en ny leder, Peter Wunsch, havde sørget for, at hovedvægten efterhånden var blevet lagt på det mere revyprægede.

I 1905 var skuespilleren Carl Fischer blevet ansat på stedet (8). Han opnåede efterhånden en vældig popularitet, og Valdemar Hansen blev forfatter til mange af hans sange. Ved varieterevyens debut i Tivoli-Varieteen 1909, »Fra 'Maven' til 'Polen'«, sang Fischer Valdes »Lattervise«, hvor der blev fortalt om, hvordan prostitution kunne foregå under beskedne former forskellige steder i Danmark:

Der er et rigtigt hyggeligt lille Torv paa Vesterbro,
hvor der staar et lille Hus med knebent Plads til to,
det belejret er hver Dag af otte eller ni,
Døren katte lukkes, saa man ser hvem der er i. (9)

Valdemar Hansen så det hverken som sit ærinde at slå ned på umoral eller at gøre opmærksom på sociale skævheder og skabe forståelse for de prostituerede. Hans mål var at underholde. Den samme holdning havde hans to medforfattere i revyen, Alfred Kjærulf og Steen-Jensen, som leverede sangen om »Nordpolens Opdagelse«. De tre forfattere slog gækken løs i det folkelige forum. Der var i deres tekster ingen påviselige forsøg på f.eks. at flytte hegnsplæle inden for politik eller sexualmoral. Det gjaldt simpelthen om at få en festlig aften ud af det, og det lykkedes. Med hjælp fra en fremsynet revydirektør, en populær sanger og tre unge forfattere var varieterevyen kommet godt fra start.

Samarbejdet mellem Valdemar Hansen og Carl Fischer fortsatte de kommende år med succeser som »Saa sku' De se ham komme op!« (Tivoli-Varieteen i 1912) og »Brændt a'« (også kendt som »Saa var det hele ødelagt«, fra Tivoli-Varieteen i 1915) (10).

Især den sidstnævnte vise blev en succes og blev et gennembrud for Carl Fischer. Visen »blev årets store landeplage, blev solgt i titusindvis på postkort og som noder i musikhandelerne, og havde man haft grammofoner og dansktop den gang, havde det været årets sikreste vinder« (11). Ud over Fischer har også visesangerne Hans W. Petersen og Erik Paaske siden haft sangen på deres repertoire og indspillet den på plade (12).

Den populære vise handlede, ligesom Valdemar Hansens tidlige teaterstykker, om kærlighed og de problemer, som den slags kan føre til; men selv om der kan spores ligheder i emnevalg, er behandlingen af stoffet noget anderledes end i dramaerne:

Jeg til stævnemøde var
sat ved Peter Lieps
hus, der nu er brændt, og bar
mit pæne røde slips,
men alligevel så ga'
pigen mig sit nej,
det blev jeg fortvivlet a',
så jeg gik og skreg:
Jeg mig skyder med det samme,
jeg til raseri er bragt,
men så ku' jeg ikke ramme
så var det hele ødelagt. (13)

Kærlighed var også temaet i »Saa sku' De se ham komme op!«, hvor et af versene lød:

Den gamle Madsen ikke vil
staa op, som el's han plejer,
men da hans Kone ligge vil
og lave Narrestreger,
saa sku' De se ham komme op,
saa sku' De se ham komme op,
lige saa højt han ku' komme. (14)

Også den umådelig populære sangerinde Dagmar Hansen fremførte, undertiden kun iført det allermest nødvendige, et par af Valdemar Hansens viser, heriblandt »Jeg skriger hvis han gør'et og han ikke gør'et godt« (15) og »Gaa i Seng Kl. 11« (16).

Det tog ikke Valdemar Hansen lang tid at etablere sig som en af tidens mere vovede forfattere. Allerede under »Lattervise« fra hans allerførste revy kunne man finde påskriften: »Efter Henstilling fra Censor synges 2det Vers ikke i Tivoli Varieté« (17). Herefter var der noget at leve op til med de følgende viser, og op gennem årene fortsatte han med at gå lige til stregen, og nogle gange lidt over. Politi og censur holdt altid et vågent øje med ham, og en samtidig karakteristik lyder: »'Valde' har i Tidens Løb lagt Navn til en Række Viser, som vilde kunne faa en Matros til at rødme« (18).

Også ved Thalia-Revyen i 1920 var flere af hans sange lige på grænsen til det utilladelige (19). Men han behøvede ikke at tage sig så meget af kritikken det år, fordi han nu – efter i alt at have leveret viser til godt 25 forskellige revyer, varieteer, syngestykker og komedier, som oftest Thalia, Charlottenlund Revyen (= Over Stalden), Fønix Teatret, Vinterpaladset og White Star, – havde en ny slags aftager. Det var tidsskriftet *Exlex*, – et fællesnordisk satirisk organ, hvor han kom i selskab med forfattere som Hans Hartvig Seedorf, Tom Kristensen, Johannes Buchholtz, Johannes V. Jensen, Martin Andersen Nexø og ikke mindst Storm Petersen, der kom til at sætte sit personlige præg på tidsskriftet med sine karakteristiske tegninger og fortællinger.

Til dette organ leverede Valdemar Hansen i alt nitten upolitiske viser om kærlighed, de fleste i foråret og sommeren 1920. En af dem var »Sømandsknuden«, der senere blev til »Fru Grete« i *Lystige viser* (20).

Over halvdelen af Valdemar Hansens viser i *Exlex* er udformet som korte teaterstykker, med replikker og regibemærkninger. Som f.eks. i »Og saa vid're. Komædie i 3 smaa Akter«, hvor der først er en beskrivelse af de tre medvirkende – en hotelvært, en værtinde og en rejsende – derefter, i begyndelsen af første akt, en beskrivelse af situationen: hotelværten har fået telegram fra en gammel ven og rejsende, som beder om et værelse og lidt kvindeligt selskab (»og så videre«), – og derefter dialog med værtinden, der raser over den umoralske ven og forgæves forlanger, at værten giver sin ven en overhaling. Her fra slutningen af andet akt:

Fruen (i ædel Harmé):

Naa, vil Du ikke – saa skal jeg
– det manglede da bare.
(iler op).

3. Akt.

Hotellet. Værten staar bag Buffeten, ængstelig
afventende Resultatet af sin Kones Sendefærd.
Den Rejsende kommer ned, glad og oprømt,
gaar straalende hen til Værten.

Værten (beroliget):

Naa, Gudskelov Du ej er vred,
jeg frygtede, som Fanden.

Den Rejsende (forbavset):

Hvad – vred paa Dig – det mangled' blot,
Du er som ingen anden,
Du glemmer ej en gammel Ven,

det tog man aldrig fejl i,
(hemmelighedsfuldt og smilende)
der var jo først en Masse Vrøvl,
men næh, hvor var hun dejlig. (21)

Også i flere af »monologerne« er det parforholdets udfordringer, der tages under behandling. En mand er gået bankerot, men reddes af sin kone, der i al hemmelighed har sikret dem en reserve:

hvergang Du mig kyssede
Du gav mig tyve Kroner.
Dem gemte jeg, og har nu kvit
og frit tre Ejendomme,
jeg tænkte nok den gode Tid
maaske en Gang var omme –
(hoverende)
men hvis lidt mere Fyrighed
Du havde haft i Raden,
saa kunde vi den Dag i Dag
ha' ejet hele Gaden – (22)

Få måneder senere udkom det sidste nummer af *Exlex*. Valdemar Hansen koncentrerede sig nu igen om revyerne, men begyndte også at samle materiale til en lille bog med nogle af hans bedste monologer. Den udkom i 1924 og indeholdt seks historier, hvoraf flere allerede havde været afprøvet på scenen, – samt en parodi på et digt af Jeppe Aakjær:

Jeg slaar min Harpe til Rugvippens Sang,
til Havrens klingende Bjælder,
det har den samme vemodige Klang
som Koens Brøl, naar den kæller.
Skønt er det at se, naar Hø staar i Stak
og Frøen den kvækker i Kæret,
og se, naar de Unge de ligger i Snak
i Høet med Bagen i Vejret. (23)

I monologerne var kærlighed igen et af de gennemgående temaer. Det var dog ikke ægteskabet, han reklamerede for. Hans kommentar til det var:

Kære Venner, Ægteskabet, det er en skøn Institution, men desværre viser det sig saa sørgeligt, at de respektive Mænd og Koner er deres respektive

Koner og Mænd utro. Og det er stygt, hvor behageligt det paa den anden Side ka' være – for det er det, Fanden knage mig, det ka' der ikke være Tale om andet (24).

Religiøse skikke i det hele taget samt kirken og dens forkyndere havde han et noget anstrengt forhold til. Han var blevet meldt ud af Folkekirken allerede i 1918, og i hans tekster er det ikke vanskeligt at finde eksempler på hans holdning.

ham Tevelogen, han var heller itte rigtig klog: han vilde omvende Maren – vores Pige – ved det, at han havde hørt, at hun havde haft lidt Kjæreste og Film – men jeg tror nok, at det var hende der omvendte ham tilsidst, for han sad ovre hos hende hele Natten, og jeg tror itte de sang Salmer hele Tiden (25).

Man skulle tro, at Valdemar Hansen måtte være en tilfreds mand i begyndelsen af 1920'erne. For varieterevyen trivedes og var i høj grad med til at præge scenernes repertoire. Og den blev videreudviklet af Frede Skaarup, hvis berømte scene, Scala, lavede udstyrsrevyer, hvor scenen blev fyldt med talrige letpåkledte damer, med bil- og togattrapper og endda med levende heste. Denne dyre og storstilede satsning for at gøre varieterevyen flottere at se på førte til store publikumsucceser. Scala var bestemt stedet, hvor det foregik i begyndelsen af tyverne, hvor mange folk havde penge mellem hænderne, efter den indbringende verdenskrig og før begyndelsen på den økonomiske depression.

Men Valdemar Hansen kom ikke gennem nåleøjet til Scalas herligheder. Selvom Skaarup ikke havde noget at indvende imod damer med korte kjoler og sange, der svarede til, brød han sig ikke om sangskrivere, der beskæftigede sig *for* meget med underlivets funktioner og så oven i købet var på kant med politiet. Uheldigvis for Valde var han netop den type sangskriver, som Skaarup ikke brød sig om; flere andre af revyernes ledere fulgte trop, og den forsmåede tekstforfatter måtte i tyverne udfolde sig på de mere upåagtede scener, – det blev i de sidste år skiftevis Thalia Teatret og Vennelyst Varieté, der nu kaldte sig White Star.

Fra revydebuten i 1909 til 1923 havde man kunnet høre Valdemar Hansen-tekster på københavnske scener omtrent hvert eneste år. Alene fra 1917 til -19, hvor det gik bedst, var han med i tolv forskellige forestillinger. Men efter 1923 blev der en længere pause. Først i 1927 stod hans navn igen på plakaten; men det blev hans sidste forestilling. Den gik over brædderne på White Star, men vakte ingen særlig opmærksomhed.

I 1927 var det ikke den gamle amagerscene, der trak det store publikum.

Liva Weel optrådte på Scala, og Ludvig Brandstrups og Mogens Dams sommerrevy, med co-optimisterne og med musik af Kai Normann Andersen, gik over brædderne på Allé Teatret. Nu var det dér, det foregik.

Af de tre medforfattere ved varieterevyens debut blev det Alfred Kjærulf, der kom til at klare sig bedst i det lange løb. Selv da den første P.H.-revy sidst i 1920'erne løb af stabelen, var Kjærulf – på Frede Skaarups opfordring – med på holdet, »som repræsentant for den gamle prøvede revyskole« (26). Kjærulf var også svær at komme uden om: han var en af de mest produktive revyforfattere nogen sinde, ledede flere forskellige revy-teatre og var stifter af Revyforfatternes Forbund, og mange kendte viser stammer fra hans hånd.

Det var, som om der ikke rigtig var plads til Valdemar Hansen og den stil, som han skrev i. Nogle syntes, at han var for fræk, andre måske, at han ikke rigtig havde andet at byde på end en vældig interesse for jordelivets goder.

Det må da også indrømmes, at han gik ind for at nyde livet i fulde drag, især måske kærligheden. Men derudover havde han også sans for andre behageligheder, – deriblandt cigarer. Man så ham sjældent uden. Også på portrætter, hvor han skulle tage sig ud, kom cigaren med; den blev nærmest et varemærke for ham (27). Han var også en tilhænger af bordets glæder og blev med tiden temmelig omfangsrig. Og endelig blev han kendt for at drikke på en måde, der skaffede ham tilnavnet »Druk-Valde« på halsen (28).

Hvilken indflydelse hans energiske livsførelse havde på ham, er svært at sige. Men faktum er, at han døde i april 1928, i en alder af kun 44 år.

Og 1928 blev et år, der huskes i dansk revyhistorie. Ikke så meget på grund af Valdemar Hansens død, – for den gik temmelig upåagtet hen, – men på grund af et nyt navn inden for branchen, nemlig Poul Henningsen.

P.H. offentliggjorde i oktober samme år sin artikel, »Varieterevyen«, i *Kritisk Revy*. I den artikel beklagede han »den satiriske Revys Forfald« (29) og satte et stort spørgsmålstegn ved hele den revyform, som Valdemar Hansen havde været med til at introducere. P.H. ville have en revy, der ville noget, der kunne oplyse folk, få dem til at få øjnene op for nogle ting, indgive dem nye holdninger. En varieterevy, der så det som sit højeste og eneste mål at give folk en hyggelig aften, uden noget forsøg på at rokke ved holdninger eller fordomme, var efter P.H.s mening ikke vejen frem.

Den første af P.H.s egne revyer blev stablet på benene året efter og blev jo som bekendt med tiden fulgt af mange andre.

Men varieterevyen blev på ingen måde afviklet i 1928. Den fortsatte ufortrødent og kunne i senere sæsoner byde på navne som Stig Lommer, Kjeld Petersen og Dirch Passer. Også i dag er den stadig en meget velkendt og almindelig form og tiltrækker et stort publikum, der først og fremmest kræver god underholdning.

Varieterevyen overlevede Poul Henningsens misbilligelse, ligesom den siden hen har overlevet så mange andres. Og selv om den sikkert også i fremtiden nu og da vil blive mødt med kritik, tyder alt på, at den vil holde mange år endnu.

Noter:

1 John Villy Olsen: *Teaterrevyer & revyknjper* (Teaterforlaget Drama, 1987), side 38. 2 Emil Marott: *Dansk revy* (Borgen, 1991), bind 1, side 37. 3 Emil Marott, bind 1, side 37. – John Villy Olsen, side 15, 76. 4 Ifølge Alfred Kjærulf var det »omkring 1910 i Tivolis varieté«, i et samarbejde med Valdemar Hansen og Steen-Jensen (Marott, bind 1, side 37-38), – et samarbejde, der på Tivoli Varieté i den periode kun fandt sted i 1909 (Marott, bind 3, side 376, 779). 5 *Social-Demokraten*, 28/12 1902, side 2. 6 *Social-Demokraten*, 6/10 1903, side 2. 7 *Vore Herrer*, 7/3 1918, »Vore kære Venner Revyforfatterne – uden Retouche«, side 18. 8 Bent Zinglarsen: *Københavnsliv – der blev borte* (Forlaget Børge Binderup, 1973), side 81-82. 9 »Originale Københavnreviser«, fra Aug. Halck's Musikhandel, nummer 14. Revy- og morskabsmuseet. 10 Bent Zinglarsen og *Lystige viser*, bind 6 (red. af Else Larsen og Bo Bramsen, Politikens Forlag, 1985), er enige om 1910; men Emil Marott (bind 3, side 128) peger entydigt og mere veldokumenteret på 1915. Jvf. *Den Store Danske Encyklopædi*, bind 6 (Danmarks Nationalleksikon, 1996), om Carl Fischer, og Erik Hvidt: *Politikens Revyhistorie* (Politiken, 1981), side 131. 11 Bent Zinglarsen, side 82. 12 Emil Marott, bind 3, side 128. 13 Efter *Lystige viser*, bind 6, side 32. 14 »Originale Københavnreviser«, fra Aug. Halck's Musikhandel, nummer 79. Revy- og morskabsmuseet. 15 »Originale Københavnreviser«, fra Aug. Halck's Musikhandel, nummer 101. Revy- og morskabsmuseet. 16 Emil Marott, bind 2, side 646. 17 »Originale Københavnreviser«, fra Aug. Halck's Musikhandel, nummer 14. Revy- og morskabsmuseet. 18 Emil Marott, bind 1, side 240, 320. Bind 2, side 646. – *Vore Herrer*, 7/3 1918, »Vore kære Venner Revyforfatterne – uden Retouche«, side 18. 19 Emil Marott, bind 2, side 618-619. Bind 3, side 188-189. 20 *Exlex*, 13/3 1920, side 122. 21 *Exlex*, 10/4 1920, side 172. 22 *Exlex*, 3/7 1920, side 321. 23 Valdemar Hansen: *Niels Pinds komiske Foredrag og Historier* (J. L. Wulff's Forlag, 1924), side 32. 24 Valdemar Hansen, side 30. 25 Valdemar Hansen, side 19. 26 Erik Hvidt: *Politikens Revyhistorie* (Politiken, 1981), side 146. 27 Emil Marott, bind 2, side 645-646. 28 Chr. Glatved: *Provinsens sommerrevyer* (Berlingske Forlag, 1979), side 148. 29 Poul Henningsen: *Kulturkritik* (Rhodos, 1973), bind 1, »Varieterevyen«, side 123.

Summary

Valdemar Hansen and the variety revue

The subject of this article is the 'variety revue' (*varieterevyen*) and one of its early representatives, Kristian Valdemar Hansen.

Towards the end of the 19th century, mainly as a result of the unusual political situation under the government of Prime Minister Estrup, the political element in Danish revues tended to become increasingly dominant. Later, after the Estrup era, the revue to some extent lost its function as the unofficial mouthpiece of the political opposition, and the political revue was challenged by a new kind, the 'variety revue', in which there were few attempts to get messages across, political or otherwise – the object was now simply to entertain, and chorus girls in skimpy dresses and risqué songs came to the fore. One of the pioneers of this new style was Kristian Valdemar Hansen, a revue writer born in 1883. He began his career as a playwright, but soon turned to writing songs which, at the time, were considered more or less indecent. In spite of continual trouble with censors and the police he was much in demand from 1909 until the beginning of the 1920s. His songs

were performed on stage by, among others, Carl Fischer and Dagmar Hansen, and were printed in *Exlex* – a magazine that had many leading writers of the time among its contributors – and in a book of his own published in 1924. His death four years later coincided with Poul Henningsen's attack on the whole concept of the 'variety revue'. Poul Henningsen believed that a good revue should make an effort to enlighten the audience – for example by attacking bigotry, pompousness or prejudice. A revue song, he felt, should not simply try to make people feel happy or at ease. However, this did not mean that Poul Henningsen eradicated the variety revue of which Valdemar Hansen had been one of the pioneers. Though most of the songs that Valdemar Hansen wrote are now forgotten, the variety revue that he promoted had come to stay.